

יולי 2024

עולם שלם בגינה אחת

יחידת הוראה לילדי הגן (ט.ח + חובה)

הנושא: המגוון הביולוגי בגינת הגן

מפתחת היחידה

רינת פרדו בלינקו, גן דולב, הרצליה

מידע כללי

מפתח היחידה: רינת פרדו בלינקו

כותרת היחידה: "עולם שלם בגינה אחת"

שכבת גיל: הגיל הרך – ט.ח + חובה

זמן מוערך ללמידה: שנת לימודים שלמה כ- 6 חודשים

הנושא הנלמד: היכרות עם המגוון הביולוגי החי בגינת הגן

- מרחב הגן והגינה החקלאית

- הכנת מגדיר חרקים בגינת הגן

מושגים מרכזיים: מגוון ביולוגי, חרקים, זוחלים, יונקים, טורפים, מאביקים, מזיקים, משפחות בעלי חיים, מארג המזון.

מיומנויות: מוטוריקה עדינה וגסה, איפוק, וויסות רגשי, פיתוח סקרנות, אמפתיה, מיומנויות מתמטיות ואוריינות, אחריות אישית, חמלה.

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל לגננת ורצף הלמידה:

עולם החי מושך ומעניין את הילדים בגן. כל בעל חי חדש שמגיע לגינה, הופך לאויב או חבר (תלוי כמה מפחיד הוא נראה בעיני הילדים). לצערנו, הילדים החוששים הורגים את החרקים מבלי להבין את חשיבותם למגוון הביולוגי ולמארג המזון של הגינה ומבלי להרגיש חמלה כלפי החלשים והקטנים מהם. המטרה בתוכנית זו היא להכיר לילדי וילדות הגן את המגוון הביולוגי בסביבת הגן והבית, להכיר את תפקידם של בעלי החיים הללו בטבע, כיצד להישמר מפני בעלי חיים מסוכנים וכיצד לשמור על בעלי החיים שמגיעים או חיים בגינה. לאורך היחידה, נעודד תהליך של תיעוד, חקר והעברת ידע לאנשים ולדורות אחרים תוך הבנת מארג החיים המורכב בטבע. תוכנית הלימוד תהיה בחלקה מובנית ובחלקה מזדמנת לפי המגוון הקיים בגינה וכוללת בתוכה רעיונות הרחבה והמשך למפגשים נוספים תחת אותו נושא מפגש.

מטרות כלליות:

- הילדים יחוו ויתנסו בתהליך מיפוי החי בגינת הגן
- הילדים ילמדו מושגי יסוד ושפה הקשורים בעולם החי
- הילדים ילמדו במרחבים שונים כולל גינת הגן ומרחבים נוספים סמוכים לגן
- הילדים יכירו שירים וסיפורים הקשורים לעולם החי והצומח בגינה
- הילדים ילמדו מיומנויות אוריינות קריאה, זיהוי ושיום מילים, אותיות ומספרים
- הילדים יתנסו בלמידה אישית ולמידת עמיתים
- הילדים ילמדו ויתנסו במיומנויות מדעיות כגון טבלת מעקב, מדידות, שקילות, שירטוט באמצעים שונים
- הילדים ירכשו ערכים ומיומנויות מוטוריות, רגשיות, חברתיות וקוגניטיביות הקשורים בשמירה על הטבע, ייצור עצמאי, עבודת צוות, אחריות אישית, חמלה, חריצות, סבלנות ועוד.
- הילדים יחוו אמפתיה וחמלה כלפי יצורים קטנים וחלשים מהם.
- הילדים יתנסו בדילמות מוסריות בנוגע להגנה על בעלי החיים

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים e – education & values

חיבור לטבע באמצעות האזנה והתבוננות בטבע, פיתוח אחריות אישית וקבוצתית לשמירה על הסביבה והחי, היכרות עם עולם בעלי החיים המלווים את הגינה (מגוון ביולוגי). פיתוח הבנה שמארג המזון הוא עניין מורכב ושכל התערבות שלנו בטבע, עלולה לשנות מציאות עבור בעלי חיים אחרים גם מבלי שהתכוונו.

● אקדמיה a - academy

הכרת מושגים ומגוון ביולוגי של בעלי החיים בסביבתם, הכרת מחזור החיים של החרקים וחשיבותם לסביבה (מאביקים, מדבירים, מדשנים, טורפי מזיקים). הכרת שיטות השגת מידע/תיעוד שונים (מזמנים עתיקים ועד היום). תיעוד העשייה והכנת מגדיר גני לחרקים ובעלי חיים.

● קהילה - c - community

שיתוף קהילת ההורים בתהליך הכנת המגדיר.

הכנת מודעות "הכר את העוזר" לעידוד היכרות של תושבי השכונה עם חרקים ובעלי חיים חשובים לסביבה.

שיתוף קהילות הגנים מסביב בהכנת המגדיר ושיתוף ידע הדדי.

שיתוף ההורים ב"מדע אזרחי" ותיעוד בעלי חיים באמצעות אפליקציית איי נטורליסט.

הילדים כסוכני שינוי המלמדים את הקהילה מתוך הידע שרכשו בגן.

● חדשנות ויזמות h - high tech

תיעוד תהליך לימוד על גלגול חרקים במלואו ותיעוד בתמונה/צילום/רישום.

מיומנויות חקר באמצעים דיגיטליים ואורייניים: אינציקלופדיה, מגדיר, אינטרנט (גוגלה), אפליקציות שונות (גוגל לנס).

התנסות בקבלת החלטות משותפת ובחירה אישית מול קבוצתית.

שימוש בטכניקות למידת עמיתים שונות.

שיתוף ההורים והילדים במעקב בעלי חיים בסביבתם באפליקציית איי נטורליסט ואפליקציית ספירת הציפורים הגדולה.

משאבי למידה

חומרי למידה וחומרי עזר:

- כלי חקר דיגיטליים- מחשב/טאבלט או ספרים
- מגדירי חרקים ובעלי חיים מקוצרים של נועם קירשנבאום, זכוכיות מגדלת, טרריום/ אקווריום לאיסוף חרקים לצורך תצפית
- תמונות איכותיות גדולות של חרקי הגינה הנפוצים והמדוברים והגלגולים השונים שלהם
- סרטוני הדרכה לדקלומים, יצירות וסיפורים על בעלי החיים הרלוונטיים
- שימוש בכלי גוגלה לצורך חקר
- סרטון: [למה צריך קן נמלים](#)
- סרטון [מידע על עכבישים](#)
- [שיר החילוץ של אריאלה סביר](#)
- [השיר גינה לי](#)
- הסיפור על ויצ'יטאו הילד האינדיאני
- דוגמה לדף חיה

תוצרי הלמידה:

- לוח מרכזי בגן ועליו כתוב "המגוון שבגן", בו יוצגו ציורים ורישומים של ילדי וילדות הגן בכל הנוגע לתיעוד בעלי חיים וצמחים
- תיעוד אישי בקלסר לכל ילד וילדה על התצפיות/שרטוטים/רישומים/תגליות שעשה
- הכנת מגדיר גן לחרקים/ בעלי חיים
- הכנת משחק לגן: זיכרון/ רביעיות מבוסס על חרקי הגינה/ בעלי חיים באמצעות שימוש בתמונות בעלי החיים שהילדים מצאו
- הכנת משחק אישי- מתנת סוף שנה לכל ילד וילדה

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

מפגש 1: הגינה שלנו- היכרות עם המרחב של גינת הגן

מפגש 2: מה זה בכלל חרק? – הכרות עם משפחת החרקים והגדרתה

מפגש 3: מי זוחל כאן בגינה? – היכרות עם החרקים הזוחלים בגינה (חשופית וחילזון)

מפגש 4: מי מהלך כאן בגינה? – היכרות עם חרקים מהלכים בגינה (התמקדות בנמלים ועכבישים)

מפגש 5: "אילו ציפורים"- היכרות עם מגוון הציפורים החי בסביבת הגן והגינה

מפגש 6: הכנת מגדיר גני/ משחק זיכרון - עבודה קבוצתית

תכנון מפגש לימוד 1

הגינה שלנו- היכרות עם מרחב הגינה

משך הזמן	עקרונות מודל each במפגש	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
					המלצות לגננת	הנחיות ללומדים	
מפגש תוכן של כ-30 דקות ב-40 דקות ב- יוצגו – הסיפור הפותר, דף החקר ומרחבי החקר וההתבוננות.	<ul style="list-style-type: none"> קהילה- שיתוף ההורים בלמידה של הילדים על ידי למידה משותפת חדשנות- למידה קבוצתית וג'יקסו, למידה במרחבים שונים מחוץ לגן מעקב וחקר של בעלי חיים הסבר להורים על גוג'ה וחלוקת סיסמאות על מנת לאפשר גישה לילדים. אקדמיה וערכים – "סטורילינג" כאמצעי להנגיש את הנושא והערכים בצורה קרובה לעולמם של הילדים למידה של השיר "גינה לי" 	<ul style="list-style-type: none"> מפגש תוכן מרחב גינה מרחב התבוננות בגן – רצוי ליד חלון הפונה לגינה, או בגינה עצמה בה ילדים יכולים לשבת ולהתבונן. מרחב חקר בגן- בו יהיו מגדירים שונים, כלי חקר שונים (זכוכיות מגדלת, משקפות, מגדירים, וכו') לוח תוכן עליו אפשר לתלות תיעוד חקר של הילדים הוספת דמויות /בובות חרקים או בעלי חיים הנמצאים בגינה למשחק הסוציודרמטי 	<ul style="list-style-type: none"> ויסות עצמי- מרחב התבוננות, הקשבה, סקרנות, תיעוד וחקר, עמידה בזמנים, אחריות אישית. 	<ul style="list-style-type: none"> חרקים, בעלי חיים, מוגן, מגדיר, מחקר, התבוננות, חמלה, שרשרת מזון, מגוון ביולוגי, חרקים. 	<ul style="list-style-type: none"> כל מי שמגלה חרק/בעל חי חדש מקבל את הקופסה ובתוכה מספר מגדירים קטנים של נועם קירשנבאום, זכוכית מגדלת ו"דף חיה". עליו להחזיר את הדף מלא עם הפרטים אותם גילה שגילה. דף המשך לחקר החיה למידה ובעל החיים נצפה יותר מפעם אחת. המידע המבוקש יהיה שונה בכל דף על מנת ליצור למידת עמיתים. (בפעם הראשונה שנתקלים בחיה יהיה מידע כללי. בפעם שניה- מידע על הגלגולים שלה וכו') בכל יום שישי, מציגים הילדים את דף החיה שמילאו בפני חבריהם לגן והוא מתווסף לאוסף הקיים בקלסר הגן. מצורף בנספחים הסיפור על ו'ציטאו פינת ההתבוננות יכולה להיות עם טיימר קטן בה כל אחד יקבל דקה (כשלב ראשון) להתבונן בשקט ומשנגמר הזמן, יפנה את מקומו לחבר אחר 	<ul style="list-style-type: none"> האזנה ולימוד השיר "גינה לי" של ליון קפניס סיפור מומצא על בן הצ'יף "ויצ'יטאו" שבאופן קבוע פוגע בחרקים שהוא רואה כי הם קטנים ממנו והוא בעצמם מפחד מהם ובסוף מתגלה שהחרקים הקטנים הללו יכולים להציל את הכפר והוא לא ידע כי לא הכיר אותם. דיון קצר- איך ו'ציטאו היה יכול להכיר את בעלי החיים? איך אנחנו נוכל להכיר את בעלי החיים שמתגוררים אצלנו בחצר? היכרות עם "דף חיה" וקופסת החקר בתוכה יש מגדירים שונים ודף חקר ותמונה של החרק שהילדים מגלים. היכרות עם מרחב חדש בגן שישמש לחקר/תיעוד/ התבוננות 	

<p>כ- 40 דקות של מעבר וזרימה בין המוקדים השונים. במקדי המשחק החופשי, אפשר להמשיך את הפעילות בהתאם לשגרת היום.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • חדשנות- תצפיות ילדים על בעלי החיים בגינה ואיתור בעלי חיים לא מוכרים לצורך תיעוד. שימוש במצלמה לצורך תיעוד/ היכרות עם אפליקציות שונות המתעדות בעלי חיים שונים • קהילה- תמונות הילדים מגיעים להורים/אחים יחד עם דף החקר ועליהם להחזיר את הדף והתמונה עד יום שישי של אותו השבוע. • פיתוח מיומנות עמידה מול קהל. יכולת סינון מידע רלוונטי/לא רלוונטי. 	<p>מרחב גן וגינת הגן</p>	<p>מיומנות מוטוריקה עדינה וגסה (גזירה, אחיזת עיפרון), יכולות מיון.</p>	<p>"מוכר זר", עידוד התבוננות ושימת לב לפרטים קטנים</p>	<ul style="list-style-type: none"> • יש לאפשר זרימה בין המוקדים השונים על מנת לאפשר בחירה אישית. • מרחב הגינה והחצר יכולים להיות פתוחים גם בזמן משחק חופשי על מנת לאפשר לילדים יותר זמן מפגש עם בעלי חיים בחצר ומי שמוצא או מזהה בעל חיים זר, קורא לאשת צוות והיא מצלמת את בעל החיים או מאפשר לילד.ה לצלם את בעל החיים עם נייד/ טאבלט/מצלמה 	<p>שולחנות פעילות</p> <ul style="list-style-type: none"> • חומר (פלסטלינה/בצק/חימר/בוץ)- עיצוב חרקים שאנחנו אוהבים ו/או שמפחדים מהם • סדנה- ציור ויצירה חופשיים עם אלמנטים מהטבע • קבוצה קטנה – סיור בגינת הגן, התבוננות בצמחים, בעלי חיים, מבנה הגינה, איפה מסתתרים החרקים ובעלי החיים, האם נוכל לשמוע אותם בעיניים עצומות? • גזירה- גזירה של תמונות חרקים ובעלי חיים שעלולים להימצא בגינה מתוך מגזינים • הדבקה עם דבק נוזלי על דף תחת החלוקה " מוכר " ו"זר" • צבע לח (מים/גואש/אקוורל/ידיים)- להמציא בעל חי מהגינה ולספר מה התכונות שלו, איך הוא נראה 	<p>תרגול, יישום והערכה פעולות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • למידה • עבודה • יצירה • משחק
---	---	--------------------------	--	--	---	--	--

תכנון מפגש לימוד 2

מה זה בכלל חרק?

משך הזמן	עקרונות מודל each במפגש	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
					המלצות לגננת	הנחיות ללומדים	
20-30 דקות מפגש	<p>אקדמיה- סוגי חרקים, מאפייני המשפחה והסוג</p> <p>חדשנות – שימוש בסרטונים, לצורך למידה</p> <p>קהילה- הילדים ממשיכים את החקר בבית על ידי המשך מיון בסביבת הבית והשכונה שלהם.</p> <p>ערכים- חמלה, אמפטיה, דאגה לחלש</p>	חצר, פנים הגן	השוואה, מיון, הכללה, הסקת מסקנות, הרחבת אוצר מילים, רישום, צפייה בסרטון	<p>חרקים, חלקי גוף, פרוקי רגלים, משפחת בעלי החיים, רישום</p>	<ul style="list-style-type: none"> תמונה של גוף החרק לצורך הסבר תמונות של מינים שונים של חרקים וגם של בעלי חיים אחרים. לוח מחיק וצבעי טושים שונים הורי הגן מעודכנים בכל פתיחת יחידה כך שיכולים לעזור לילד או הילדה גם בתהליכי חקר ובדיקה בבית עם חיות הבית הפרטיות. <p>אפשר להכין דף תיעוד שילווה את המשך החקר בגן ובבית – איזה חיה פגשתי, איך היא נראתה, רישום שלה והכנסתה לקבוצת המשפחה המתאימה.</p>	<p>1. פתיחה – שיר/דקלום/ סיפור על חרקים אפשר באמצעות ויציטאו הילד שמכליל משפחות בעלי חיים עד שלומד להבין בין המשפחות השונות ואפר להמציא שיר משותף על בעלי החיים</p> <p>2. הצגת תמונות של בעלי חיים שונים הנמצאים בגינת הגן (קיפוד, מיינה, דוכיפת, דבורת דבש, חילזון שדה, עכביש, נמלה, חיפושית, פרפר, גמל שלמה)</p> <p>התמונות מפוזרות על הרצפה, שאלה לילדים: מי לדעתכם חרק ולמה?</p> <p>3. מי שרוצה בוחר חיה ומסביר למה לדעתו היא חרק או לא. את התשובות אני כותבת על הלוח המחיק עד שיש מספיק תגובות כדי להסיק מסקנות.</p> <p>4. הצגת תמונת גוף החיפושית לדוגמא- האם ציפור היא חרק? האם חתול/ חילזון הוא חרק?</p> <p>סרטון על חרקים</p>	מפגש

מרחבי זרימת פעילות למעבר חופשי בין מוקדי הפעילות השונים.			מיון, גזירה, תיכנון עבודה, מוטוריקה עדינה וגסה, תיאום עין יד		לצורך שולחן העתקה- שכפול תמונות של חרקים שונים ממשפחות שונות בשחור לבן/צבע לצורכי העתקה בשולחן אור או כנגד חלון מואר או על לוח שקוף שתבר יכול להאיר מהצד השני או מלמטה עם פנס	<p>שולחנות פעילות</p> <p>גזירה והדבקה – גזירה של חרקים ממשפחות שונות (פרפרים, חיפושיות, נמלים, דבורים) על דף. כל משפחה בצד אחר של הדף.</p> <p>חומר - פיסול חרקים מחמר/פלסטלינה</p> <p>העתקה- העתקת ציורים של חרקים שונים על גבי נייר אפייה או נייר שקוף אחר/ שולחן אור</p> <p>צבע לח- ציור חופשי בצבעי גואש/מים/טושטושים</p> <p>סדנה- בנייה חופשית של מודל חרקים באמצעות אריזות וחומרים בשימוש חוזר</p> <p>קבוצות קטנות: התבוננות בבעלי החיים בגינה, חיפוש חרקים שונים שמתאימים למאפייני המשפחה, גילוי חדש מזכה את מי שמצא אותו בדף החקר.</p> <p>זמן חצר: גישה חופשית למגדירי חרקים, זכויות מגדלת, משקפות.</p>	תרגול, יישום והערכה פעולות: <ul style="list-style-type: none"> ● למידה ● עבודה ● יצירה ● משחק
--	--	--	--	--	---	--	--

תכנון מפגש לימוד 3

מי זוחל כאן בגינה? (היכרות עם חילזון וחשופית)

משך הזמן	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
				המלצות לגננת	הנחיות ללומדים	
מפגש של כ- 30-40 דקות	מרחב חקר, גינה	מיון, מעקב וחקר, שאילת שאלות	חלקי הגוף של החילזון, צורות התקדמות במרחב: זחילה, קפיצה, הליכה איטית, הליכה מהירה, דילוג, ריצה, צורת ספירלה, קווים (צורת התקדמות החילזון- קו ישר, עקום, שבור) – מספר סודר (ראשון, שני, שלישי....)	אפשרויות נוספות לפיתוח השיר את השיר אפשר ללמד במפגשים נוספים כאשר בכל מפגש ישנה פעילות שונה . 1. במקום- האזנה וטפיחה על הברכיים לפי הקצב 2. במרחב- זחילה בחלק האיטי ומעבר לריצה קלה בחלק המהיר 3. שילוב כלי נגינה גם כאן- מציאת בעל חיים מסוג חדש יזכה את המוצא בדף חרק. הכנת טרריום לצורך מעקב על החלזונות ועל ידי כך- מענה לשאלות הילדים . (מנסים לתת סוגי מזון שונים ומתעדים מה נאכל מהר, מנסים לתעד את הצורה והתבנית של הקונכייה , מאפשרים להם לזחול על בריסטול שחור ורואים את צורת ההתקדמות)	<ul style="list-style-type: none"> הצגת חידה לילדים: על איזה בעל חיים מדבר השיר? הקראת השיר "החילזון" של אריאלה סביר: https://www.youtube.com/watch?v=y_HEndjlyQo הילדים יענו – חילזון/שבולול/ברלה שירת השיר כשהילדים טופחים על הברכיים בקצב השיר או מאזינים שאלה: מדוע הוא מתקדם לאט? על איזה חלק הוא מתקדם? הצגת תמונה של מבנה גוף החילזון. שאלה לילדים: מה הייתם רוצים לדעת על החילזון? איך נוכל לגלות את התשובות בגן? תיעוד השאלות של הילדים לצורך מעקב שלהם על כל גילוי חדש יציאה לגינה לאסוף חלזונות מסוגים שונים לתוך טרריום סרטון של מר שבולול https://www.youtube.com/watch?v=n8HydUjprNw 	מפגש

					<ul style="list-style-type: none"> • מומלץ לשלוח להורים את השאלות מחקר של הילדים בכדי שיוכלו לסייע להם לחפש פתרונות גם בבית עם גוגלה • חשמים על דף מה גילו הילדים בעצמם מהתבוננות על החילוץ/ חשופית בהשוואה לשאלות ששאלו במפגש קודם לכן.	<p>שולחנות פעילות :</p> <ul style="list-style-type: none"> • גזירה והדבקה- קישוט והדבקת דבקיות/ טפטים צבעוניים על דיסק ישן. את הדיסק מדביקים על גזירי נייר בצורת גוף החילוץ • צבע לח- ציור חופשי • חומר- הכנת שבלולים מחימר/פלסטלינה • קבוצה קטנה- הכנת שבלולי בצק מתוקים או מלוחים להפסקת הפרי • הצבת הטרריום עם החלזונות במקום נגיש וזמין, תיעוד המסקנות של כל "ניסוי" שהילדים מעלים (סוגי אוכל, צורת התקדמות) כולל "תחרות חלזונות" בה מדביקים על כל קונכייה דבקית בצבע אחר והילדים מנחשים מי החילוץ שיגיע הכי מהר/ הכי לאט לנקודה אחרת.	<p>תרגול, יישום והערכה פעולות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • למידה • עבודה • יצירה • משחק
--	--	--	--	--	---	--	---

תכנון מפגש לימוד 4

מי מהלך כאן בגינה? (היכרות עם עכביש ונמלה)

משך הזמן	עקרונות מודל each במפגש	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
					המלצות לגננת	הנחיות ללומדים	
מפגש של כ- 30-40 דקות	<p>אקדמיה- סדרות חרקים שונות, מאפיינים התנהגותיים של כל סדרה (עכבישאים מול דבוראים)</p> <p>ערכים- עבודת צוות, מסוגלות, משמעת עצמית, אחריות, חריצות</p> <p>קהילה- דף תצפית לבית שמערב את בני המשפחה</p> <p>הייטק- צפייה בסרטונים על בעלי החיים, שימוש באמצעי חקר כגון זכוכית מגדלת, מיקרוסקופ (לפי מה שיש בגן)</p>	מפגש	השוואה, עבודת צוות, תכנון מראש, הסקת מסקנות- רפלקציה מיומנות שפה, עבודה עצמאית	<p>עבודת צוות, הפתגם "לך אל נמלה עצל, ראה.." "עבודת נמלים" ומשמעותם</p> <p>פתגם אתיופי עתיק: "קור עכביש אחד השזור בקורים רבים – חזק מספיק כדי לקשור אריה".</p> <p>גלוי מול נסתר, מזדמן מול תכנון מוקדם, מוסר השכל.</p>	<ul style="list-style-type: none"> עכביש הוא לא חרק, הוא שייך אמנם למערכת פרוקי הרגלים (כמו מערכת החרקים)אולם הוא מחלקה מקבילה לחרקים- עכבישאים. מחלקת החרקים שייכים גם הם כמו העכבישאים למשפחת פרוקי הרגלים: סדרת החיפושיות סדרת הדבוראים (דבורים, צרעות, נמלים) סדרת הפרפראים סדרת הפשפפאים סדרת התיקנאים סדרת הזבובאים (כולל יתושים) <ul style="list-style-type: none"> הרחבה אפשרית על נמלים: סרטון על קן נמלים https://www.youtube.com/watch?v=BQKduPEkw_Q&t=125 הרחבה אפשרית נוספת עם רעיון לניסוי על נמלים -מה נמלים אוהבות לאכול https://www.youtube.com/watch?v=fileWZYpsjU 	<p>סיפור לילדים – העכביש ודוד המלך ואז אחריו את הסיפור על הנמלה והצרצר או בהקרנת הסרטון הקצר : סיפור - הנמלה והצרצר https://www.youtube.com/watch?v=ZegrVRcZ71U</p> <p>סיפור על עכביש ודוד המלך https://www.youtube.com/watch?v=5m-RNzMUmqQ</p> <p>הפתגם "לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם"</p> <p>נערוך השוואה על ההתנהגות וההתנהלות של כל חיה. האם הם עובדים לבד או יחד, האם מחכים שהאוכל יגיע אליהם או אוספים ומתכוננים מראש את התשובות רשמת על לוח עם שתי עמודות להשוואה</p> <p>הצגת תמונות עכביש קופצן בתים(או כל עכביש אחר שהגננת או הילדים כבר ראו בגינה או בגן)</p> <p>פעילות בונסו- הילדים עומדים במעגל בגבהים שונים ומעבירים ביניהם בהצלבות חוטי צמר. כל פעם ילד או ילדה אחרים מנסים לעבור בין הקורים מבלי להרעיד את החוט</p>	מפגש

			תיאום עין יד, גזירה, הדבקה, עבודת צוות		<ul style="list-style-type: none"> • מומלץ לאפשר לילדים לעבוד בזרימת פעילות ולעבור בעצמם בין המוקדים השונים לצורך התנסות!! • אפשרות נוספת: קשירת חוטים על ענף גמיש שקופף לצורך עיגול-הילדים קושרים חוט צמר בכל שטח העיגול.	<p>שולחנות פעילות בהם חלק יעבדו עבודת צוות(כמו הנמלה) וחלק עבודה פרטנית(כמו העכביש):</p> <p>חומר - חימר/בוץ/בצק הכנת נמלים</p> <p>צבע לח - ציור חופשי (אפשר להכווין את הילדים לנסות לצייר נמלה או עכביש/ קן או קורים)</p> <p>סדנה - בניית חופשית של גוף העכביש או הקורים- רצוי להוסיף חוטים/ שרוכים/צמר</p> <p>העתקה - העתקה של חלקי הגוף השונים של עכביש ונמלה מתמונה או צילום שחור לבן על גבי נייר אפייה.</p> <p>הדבקה - הדבקה של ריבועי נייר בצבע חום (המחשה לאדמה) על נייר ארוך מאוד (דף שרטוט אדריכלי למשל) לאורך קווים משורטטים להמחשה של גודל קן הנמלים שנמצא מתחת לפני האדמה ומדידה עם מטר רץ בסיום העבודה- פעילות מתמשכת לאורך מספר ימים עד שמגיעים לאורך של כ-2-3 מטרים לפחות</p> <p>קבוצות קטנות: חיפוש נמלים ועכבישים בחצר ותיעוד שלהם – רישום איך נראה הבית שלהם</p>	תרגול, יישום והערכה פעולות: <ul style="list-style-type: none"> • למידה • עבודה • יצירה • משחק
--	--	--	--	--	---	--	--

תכנון מפגש לימוד 5

"אילו ציפורים" (היכרות עם סוגי ציפורים נפוצות)

משך הזמן	עקרונות מודל each במפגש	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
					המלצות לגננת	הנחיות ללומדים	
כ- 30-40 דקות	<p>אקדמיה- שיח על הציפור כחלק מהמגוון הביולוגי של גינת הגן וחלק חשוב במארג המזון, מינים פולשים/ מקומיים/ מתאזרחים, "מדע אזרחי".</p> <p>קהילה- שיתוף הורי הגן בספירת הציפורים הגדולה באזור ביתם או בזמן טיולים משפחתיים.</p> <p>חדשנות- למידה חוץ גנית, עבודה בבית ובקהילה עם אפליקציית רשות הטבע והגנים לצורך ספירת הציפורים.</p> <p>ערכים- סקרנות, שמירה על הסביבה, עבודת צוות/ שיתוף פעולה, התחשבות באחר, כבוד לסביבה.</p>	גינת הגן/ חצר/ חורשה קרובה או קבועה.	מנייה, זיהוי, שיום, הקשבה/האזנה והתבוננות שקטים, אוצר מילים	נדידה, מזדמן מול קבוע, ספירת הציפורים הגדולה, מחקר, רישום, דיוק, מדע אזרחי" ההבדל בין לשמוע (לקלוט קול דרך האוזניים), להקשיב (להתמקד בדבר מסוים אותו אדם שומע) ולהאזין (להקשיב בתשומת לב או בחשאי)	<p>המפגש יתמקד בציפורים כחלק מהמגוון הביולוגי בגינה אולם לא חלק ממשפחת החרקים או פרוקי רגליים.</p> <ul style="list-style-type: none"> אתר לרכישת פוסטרים על מגוון ציפורים החיות בסמיכות למשכנות האדם: https://www.yardbirds.org.il/inner/53 מידע על ספירת הציפורים השנתית הגדולה באתר רשות הטבע והגנים: https://www.teva.org.il/citizen-science/3377 אפשר ורצוי לחבר את המפגש לספירת הציפורים הגדולה שמתרחשת כל שנה תחת החברה להגנת הטבע ע"י חלוקת פלאייר קטן עם סוגי הציפורים וחלוקת הילדים לקבוצות קטנות בגינה ולאפשר להם לנסות לזהות ציפורים למשך כמה דק 	<p>המפגש יתקיים בחצר או בגינה כשילדים יש מגדירי ציפורים/ פלקט גדול של ציפורי ארץ ישראל, משקפות.</p> <p>הנחיה ראשונה- בואו נוריד ראש/ נעצום עיניים וננסה להאזין לקולות בעיניים עצומות. ננסה לחשוב בלב מה שמענו, מאיזה כיוון זה הגיע. כשהילדים עוצמים עיניים להכווין אותם- עבשיו נסו להקשיב לקולות באוזן ימין, עבשיו באוזן שמאל, איזה קול יותר קרוב ואיזה יותר רחוק. האזנה לתשובות הילדים.</p> <p>הנחיות לילדים: בואו נתבונן בשקט בגינה וננסה לראות מי הם בעלי החיים שהשמיעו את הקולות ששמענו, אילו אורחים מגיעים אליה. (ציפורים/חתול) ננסה לזהות את סוג הציפור ע"י זיהוי הציפור בתמונה.</p> <p>שאלות לילדים: מה מחפשת הציפור בגינה? איפה הבית שלה נמצא? האם יכול להיות שעוד בעלי חיים נוספים יגיעו? מדוע? האם יש משהו שאנחנו יכולים לעשות כדי לעודד בעלי חיים אחרים להגיע? רישום ותיעוד תשובות הילדים.</p>	מפגש

		מרחב הגן, החצר וסביבות הגן בזמן הגעה או חזרה מהגן לוח מי בא לגן "איזה בעל חי ראיתי בדרך"	כתיבה, גזירה, מודעות פונולוגית, מנייה, שיתוף פעולה, תיאום עין יד (העתקה) מיון והכללה (הכנת קטגוריות למושא האיור שלהם)		<ul style="list-style-type: none"> גם ציפורים יכולות לקבל "כרטיס חיה", הן יכולות להיכלל במגדיר הגני יחד עם החרקים/ עכבישאים/ פרקי רגלים או לקבל מגדיר משלהן. בכל מקרה הן מהוות חלק מהמגוון הביולוגי החשוב של הגינה והאזור. את התיעוד של הילדים והציפורים שהם מעתיקים מהפלקט, רצוי לתעד על לוח מרכזי בו אפשר להרחיב את מעגל בעלי החיים שנצפו באותו שבוע בגינה. העבודה עם העתקה מזמנת לגננת אפשרות להרחיב את הדיוק של הרישום- ברמת הדמות, הפרטים, הצבעים ועוד.	<ul style="list-style-type: none"> הדבקת מגדיר ציפורים, או דף מרכז עם תמונות ציפורים ליד חלונות או דלתות שקופים, או במרחבי החצר כדי לעורר בילדים עניין לחפש ציפורים שונות ובנוסף פלקט גדול בו יכולים הילדים והילדות לסמן כמה ציפורים ראו בחצר ואת שמן. הכנת צמיד ציפור ממגזרת נייר של ציפור. הילדים צובעים על גליל נייר טואלט ריק שמיים (כחול, שחור, לבן, צהוב כדי ליצור שמי קיץ או חורף, ענבים, שמש) את מגזרת הנייר הם צובעים לפי סוג הציפור שמעניינת אותם או שראו (צבעים שונים). כשהגליל מתייבש, משדכים את הציפור לצמיד וגוזרים אותו לאורך כך שיכול להתלבש על היד כמו צמיד גזירה והדבקה- אפשר בקבוצות קטנות-גזירת תמונות של ציפורים נפוצות בסביבת הגן והדבקתן על בריסטול שחור באותו הגודל ליצירת משחק זיכרון של ציפורי הגן/ חיות הגן. כל ילד שגוזר ומדביק, רושם/מעתיק את שם החיה בעיפרון. העתקה- הילדים מעתיקים את דמות הציפורים השונות מתוך הפלקט המודבק על החלון.	תרגול, יישום והערכה פעולות: <ul style="list-style-type: none"> למידה עבודה יצירה משחק
--	--	--	---	--	---	--	--

תכנון מפגש לימוד 6

הכנת מגדיר חרקים גני/ משחק זיכרון

משך הזמן	מרחב בגן	מיומנויות	מושגים מתוך הנושא הנלמד	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
				המלצות לגנת	הנחיות ללומדים	
	מפגש	זיכרון, מיון והכללה, יצירתיות, גזירה, אוריינות	מגוון מינים, משפחות בעלי החיים, תיעוד, חקר	<ul style="list-style-type: none"> המפגש הוא הזדמנות לילדים להיזכר בכל בעלי החיים שמצאו/גילו מתחילת השנה. ייתכן ויהיה צורך להכין אותם מראש ולהזכיר לכל ילד. ה.ה. איזה חיה נמצאה ומה נכתב בשמם על "כרטיס החיה" לצורך הפרזנטציה שלהם לשאר הילדים והילדות בגן. 	<ul style="list-style-type: none"> הגנת מפזרת את "דפי החיה" המנוילים על הרצפה. הילדים שמצאו חרק מגיעים לעמוד ליד הדפים שלהם. כל אחד מספר בקצרה על החיה שמצא, מה שמה, ממה ניזונה, מה תפקידה בגינה (מזיק/מועיל לגינה) לאחר הצגת החיה- הילדים יושבים ואז מנסים לחשוב יחד איך המגדיר יהיה בנוי? לפי משפחות בעלי חיים? לפי גודל בעל החיים? לפי מזיק/מועיל לגינה? או כל חלוקה אחרת שהילדים מציעים. הנחת המגדיר במקום קבוע ליד אזור חקר או לוח התיעוד שלהם. 	מפגש
	רחבי הגן	יצרנות, גזירה, אוריינות, התאמה חד-חד ערכית		<ul style="list-style-type: none"> לאחר ניילון- יש לגן משחק זיכרון חדש אם מייצרים ארבעה עותקים מכל תמונה, המשחק יכול להיות משחק "רביעיות" 	<ul style="list-style-type: none"> גזירה- כל ילד שרוצה, גוזר תמונה אחת לפחות של חיה שנמצאה בגן. (סה"כ שני עותקים לכל חיה) הדבקה- הילדים מדביקים על גבי ריבועי בריסטול (קטנים 	תרגול, יישום והערכה פעולות: <ul style="list-style-type: none"> למידה עבודה יצירה

					<ul style="list-style-type: none"> • אפשר לבצע את הפעילות לאחד השיח במליאה או כבתור עבודה בקבוצות קטנות ואז אם מכינים משחק "רביעיות" כל הילדים יעברו את כל תחנות ההכנה. • בהכנת עותקים אישיים- המשחק יכול לשמש כמתנת סוף שנה לכל אחד מהילדים והילדות • אפשרויות המשך עבודה לאורך השנה: הכנת מאגר שירים וסיפורים על בעלי חיים וחרקים לכל חלק: שלמה המלך והדבורה, פרפר נחמד ועוד	<ul style="list-style-type: none"> • בצבע אחיד) את התמונות שנגזרו • כתיבה/העתקה- הילדים רושמים את שם בעל החיים במקום הייעודי על גבי הבריסטול בתחילה בעיפרון ואז בטוש	<ul style="list-style-type: none"> • משחק
--	--	--	--	--	--	--	--

תיעוד התהליך בתמונות

איור 4 משחק זיכרון מתמונות פרחי הגינה

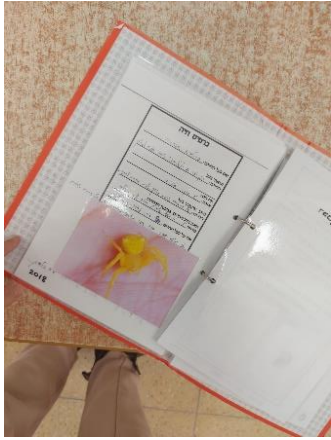
איור 3 העתקת ציפורים בגינה

איור 2 העתקת ציפורים

איור 1 העתקת ציפורים

איור 8 קלסר מגדיר בעלי חיים של גן דולב

איור 7 קלסר מגדיר בעלי חיים של גן דולב

איור 6 לוח תוכן ומרכז החקר

איור 5 לוח תוכן ומרכז החקר

איור 11 קופסת החקר

איור 10 מרחב ההתבוננות- החוצה או פנימה

איור 9 קלסר מגדיר בעלי חיים של גן דולב